

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

XIII. De delictis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

DE DELICIDIS.

TITULUS XIII.

§. 1. Quid veniat nomine delicti?

Delicti nomine non solum venit admissum dolo malo, sed & damnum culpâ, licet levissimâ datum, l. 1, *ubi Gl. Cod. Si advers. delict. cap. fin. Ext. Deinjur.* ut in lege Aquilia, §. *injuria Inst. de lege Aquil. l. In lege 45, D. Ad L. Aquil. l. 4. in princ. D. de oblig. & actionem Cogitatione verò solâ conceptum delictum à jure non coercetur, l. Cogitationis de poenit. dist. 1.*

§. 2. Divisio delictorum civilis.

Delictorum sive criminum quædam publica sunt, quædam privata. Publicorum rursus quædam capitalia sunt, quædam non capitalia. Verum hæc distinctio magis est juris Civilis, ut vi-

dero est in l. 1, & l. 2, D. De publ. judic. juncto tit. D. De privat. delict. & ad jus Canonicum non valde pertinet.

§. 3. Divisio delictorum Canonica.

Ex sententia verò juris Canonici, delicta hoc modo commodè distinguuntur; quoddam aut principaliter offendunt divinam Majestatem, aut læsionem sive damnum proximo adferunt. Primi generis sunt, simonia, hæresis, schisma, apostasia, blasphemia, sortilegium. Posterioris, homicidium, adulterium stuprum, raptus, incestus, falsum factum, rapina, usura, injuria, damnum dolo vel culpâ datum. De singulis ex ordine ac breviter videamus.

DE SIMONIA.

TITULUS XIV.

§. 1. Simonia in quibus admittatur.

Simonia crimen admittitur circa res spirituales aut spiritualibus annexas; eum scilicet facti Ordines, aliâve sacramenta Ecclesiæ, consecrationes Ecclesiarum, vel altarium, ingressus Religionis, benedictiones nubentium, exequiæ & sepultura mortuorum, item officia & beneficia Ecclesiastica, sive eorum collationes, electiones, præsentationes, investitura, possessiones, aut his similia, datâ vel promissâ, vel etiam solo animo destinatâ pecuniâ, vel aliâ re, quæ æstimationem recipit, acquiruntur, cap. 1, c. Non satis 8, cap. Cum in Ecclesia 9, & per tot. Ext. de simonia, can. 3, & passim l. qu. 1, cum 5, quasi. seqq.

§. 2. Consuetudo an simoniam excuset.

Adeo quoddam in his non excuset consuetudo contraria, cujuscumque etiam temporis; cum duritas temporis non diminuat, sed augeat potius peccatum, can. fin. 1, qu. 3, d. c. Non satis cum cap. seq. Nisi forte consuetudo pia & laudabilis sit, cap. Ad Apostolicam 42, hoc tit. quæ loco stipendii aliquid dandum censet; ita quoddam ea neque

simonia, neque cupiditatis præ se speciem ferat: cum D. Paulus jubeat, etiam à specie mala abstinendum esse, 1, ad Thessal. cap. ult. D. Thomas in 2, 1, qu. 100, art. 2, ad 4, addo c. Anarimus 41, Ext. h. t.

§. 3. Decretum Concilii Tridentini, in statuta & consuetudines Ecclesiarum, ratione hujus criminis, &c.

Quod pertinet decretum Concilii Tridentini in pluribus Ecclesiis, inquit, tam Cathedralibus quam Collegiatis & Parochialibus, ex earum constitutionibus aut ex prava consuetudine observari intelligitur, ut in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia provisione seu admissione ad possessionem alicujus Cathedralis Ecclesiæ vel beneficii canonicarum aut præbendarum, vel partem proventuum, seu ad distributiones quotidianas, certæ conditiones seu deductiones ex fructibus, solutiones, promissiones, compensationes sive illicitæ, aut etiam quæ in aliquibus Eccle-